

טשענאכאזער

Biblioteka Jagellońska
Kraków
Św. Anny 19

אָנאַנסען-פּרײַז:
פאַר אַ מילימעטער שטח
פּער 24 גראַשני
אין 60 גראַשני
די ערשטע און לעצטע זייט האלטן 8 אונטערן שטח.
פאַר אַן אינהאַלט פון 10 אונטערן און 10 גראַשני.

ערשיינט יעדע פרייטאג
לעדאמזיע און אדמיניסטראציע
ערשטע ארבעט 6. מעלעסאן 201.

אָנאַנסעמאַנט-פּרײַז
8 גראַשני
פּער 20 גראַשני
פּער 20 גראַשני
פּער 20 גראַשני
Częstochowa, Aleja 6. telefon 201.

Piątek dn a 7 grudnia 1928 ריכט צינדען 3.13 פרייטאג פ' וישב כד כסלו תרפ"ט

יידען, סוחרים, האנדווערקער, קליינהענדלער

ארט שטימען אויף דער ליסטע פון פערזאנלעכע

יודישען בלאק פאר דער ליסטע 4

יודען גערעכנט און יודישען אחרות צושפרייטערט נישט קיין שוועמען, ווייל מוט

צושפרייטערט די שטימען קיין פון נור אריינברענגען שונאים פון יודענמוס.

שטימען פאר דער איינציגער ליסטע

פון גאנצען טשענסטאכאווער יודענמוס!

לחם זיך נישט פערפירען פון די יעניגע וואס זענען נישט

אויסען אייער טובה נאך זייערע פערזענליכע אַמביציעס

דעריבער שטימען אלע אויף דער ליסטע 4.

קליינהענדלער, סוחרים, בעלי-הבתים
שטימען זונטאג פאר דער איינציגער יודישער דעמאָקראַטישע ליסטע!

וואהל-קאמיטעט ביים קליינהענדלער-פערבאנד

דריי גרויסע וואהל = מיטינגען

ווערען איינגעפירט דורכ'ן וואהל-קאמיטעט ביים קליינהענדלער פערבאנד און טשענסטאכאוו

געוויינלעך די וואהלען צו דער קראנקען = קאסע.

פרייטאג 7 א ווינער אויפער אין לאקאל פון שוין און. ספארט = פארין.

שבת 11 א ווינער פריה אין לאקאל פון דער. ווארשא' אלע 26.

שבת 7 א ווינער אווענד אין לאקאל פון שוין און ספארט = פארין.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה:

דירעקטאר פון צענטראלען קליינהענדלער פערבאנד אין פוילען ראטען מ. בורקא, לאוונק' פון קאלישער מאניסטראט

מיטגליד פון ועד הפועל פון אלעזשליכע אונד ישראל י. מ. העבער, מיטגליד פון צ. ק. פון קליינהענדלער פער-

באנד, אין פוילען מ. בערגער, פרעזעס. וויינשטאק, ראטען פיליפאָוויטש, פישעקא, שטרויטבערג

פרייערטיגער קאלין און מ. יאקובאוויטש.

שטימען פאר אייער ליסטע פאר נומער 1.

"קרן היסוד" אין טשענסטאכאוו

שבת, דעם 8 דעצעמבער 3 א ווינער נאכמיטאג

קומט פאר און דער נייער סינאגאגע

א פייערליכע פערזאנלעכע

ש. זשוכאוויטש. ש. זשוכאוויטש

אד"מ: די לאנג און פערסעקוטירטע פון אויפבו פון ארץ-ישראל.

און ד"ר ישראל חיימאוו

אד"מ: אויף דער שוועל פון א נייער תקווה.

זונטאג דעם 9 דעצעמבער 11 א ווינער פריה

קומט פאר און זאל, ווארשא' (ארבעט 26)

א גראנדיעזע אסאדעמיע

געוויינלעך דעם אויפבו פון ארץ-ישראל

מיט אונטער פון ה'

ש. זשוכאוויטש, ד"ר מ. הינדעס

יין ד"ר ישראל חיימאוו.

א הערליכען זאל פון ווינער פון אונזער ברודערן ווען און קוין יום-טוב
גרינגער צו דער פערזענלעכע פון פול, מרכה חנה באום שטעטל.
אברהם יצחק גרינגער עט פאמיליע.

טשענסטאכאווער צו די טשענסטאכאווער
ה צ ב י מ

לויט דעמאלטענע ידיעות טוען מאנכע קיבוים סתם צו פרייטאג, וועגן
דאס אין די יאמקעס פרייטאג נאך ליכט-צינדען און עפענענדיג די פליש-קעלכער שבת,
הען ס'איז נאך שבת, דערנאך פיהרען ווי אויס פערזענלעכע פלאכות, וואס זענען דערמיט
פערזענלעך שבת פערזענלעך און די שבת-שעה' פלייש.

צו האבן קיבוים אויפגעקומען געמאלט אויף דעם עפענענדיגן חול-שבת, האבן די
קיבוים, אונטער און אכט צו נעמען ווערען הערער, ווי נאך שטארק בעלזשינס.

פיר טאגער דעריבער אויפגעקומען, אז מיר העלען געזונט'ן ווען פון די דאזיגע
מציב, העלען העלען היינטער בעטעהן א פערזענלעך פון פערזענלעך אדער אויספירען
אין די יאמקעס פלאכות אין די שבת-שעה'ן, טראכטענען פון ווי דאס חוס-שנות און
נאך פלייש וואס ווען נאכ'מאל און שום היינטער התראות.

הרב וביד' דפה.

ש פייזע - פ ע ט ס
צום בראטען, פערנילען און באקען-אין
"פאטאקאל"
די בעסטע פראנצעז-פומער

דאס בעסטע "פייזע" אייר
"פאטאקאל"
אלץ אונזער דער שטרענגער השגחה
פון דעם בערגער ראבינאט

KURSY SAMOCHODOWE
H. Prylińskiego
Warszawa, Aleje Jerozolimskie 27.
שולע - אויטאמאבילען סטאטוס דאמאטער
קעראוויניז - וועלט-פאמאטעס
וועלכער פערזענלעכע און אילט צו די לעהרע
שטערק און גרונדליכע אויסלערנען.
פערנע און וואוינען פאר צוריקערע.
דוועלענעלעכע און פאך - קורסען.
גאראנטירט פאר בעקומען א פאך - ערלויבניש.
די שולע פיהרט בעזונדערע מאטאציקלען קורסען.

שטיצט די
"קרן - היסוד" אקציע!

Z intencji zaręczyn ukochanej naszej BALI z p
IZAAKIEM HERSZBERGIEM, życzymy wiele szczęścia
HELA i DORA.

ברכה מ'ס חנה וכלבית אנו סאח'ים את חברנו היקר
אברהם הולנד לאישיו את העלמה בחיית לבו רבורה ברוכנר.
-אברהם פיק, יעקב ברמן,
ראובן ברנדס ושלמה פינגבום.

ברכה מ'ס חנה אנו סאח'ים את חברנו אברהם הולנד
לאישיו את העלמה רבורה ברוכנר.
יבנו בבנות ביתם על הרי ציון וירושלים!
מרדכי ליפשיץ, שמשון שטיינהרדט ואברהם אופמן.

אונזערע פריינד משה קאץ און אברהם גרינצער צו דער חתונה
און ווערען ליכט קינדער היינטען מיר א געזונלעכע צוקונפט און אייביגעם גלוק
הענדיק וועלעלענער און פרוי.

מיר היינטען א הארציגען סול-טוב אונזער ה' אברהם גרינצער
יין אויף דעם ח' משה קאץ צו דער חתונה פון ווערען קינדער
דערלעבט פון ווי פילע נחת.
די מאלער - סעקציע.

Tylko 18 zł.

kosztuje para damskich
SNIEGOWCÓW
"PEPEGE"
z aksamitnemi wyłogami.
Jersey czarny, fason niski.

ZADAJCIE WSZĘDZIE TYLKO WYROBÓW
„PEPEGE”

4 פערזאנלעכע יודישער וואהל-קאמיטעט צו די
וואהלען אין דער קראנקען - האסע.

4 שבת דעם 8 ד"ח פונקטליך 7 אווענד קומט פאר און
לאקאל פון סוחרים-פערזאנלעכע קאשטשענען 13

א גרויסער מיטינג געוויינלעך די וואהלען
צו דער קראנקען-האסע

מיט דער בעמפלינג פון דעמאלטען און סענאטארען פון ווארשא און די ה"ה שטולער, ראדאל,
נעמעלר, ר. געסלער, ש. נעסמאדאנסקי, דואלדאנסקי, הייס, ראטען נאליבערג און אנדערע.
וואהל-בערעכטיגטע קומט מאסענען. 4 שטומט פאר דער פערזאנלעכע ליסטע 4.

מאנופאקטור-געשעפט
וואס ענטפערט שוין אייניגע צעהנדלינג יאהר
מיט א גוט - איינגעפיהרע קונדשאפט
איז א גוטע פונקט צו איבערנעמען.
אָפּערירט אין רעדאקציע פאר E

Lokal fabryczny
w centrum miasta
z motorem elektr., instalacją i t. p.
odstąpię
Wiadomość w redakcji.

א געוועלב
אין בעסטע פונקט שוין צו פערדינגען
ערקונדיגען ווי אין רעדאקציע.

Poszukuje się kilku
zdolnych komisjonerów
do sprzedaży i inkasa.
Kompanja SINGER ul. Panny Marji 35.

**צו דער עפענטליכער
מיינונג!**

פֿטראייניגמטער לײַסטע נר. 4.

קריינהנדלער אין מארקשטייטער-פערזאנן

קומט פאר מאנמאנ דעם 10 דעצעמבער 9 אוועגד מיט'ן א-
שיל פון די ה"ה: בעוואוסטען אבער-קאנפאר יוסף באראש (רעזיניקע
לידער), וו. שזירט (קראס'שע און פאלקס-לידער), ש. פראנק (הו-
סאר'סטישע מאגלאנען). ביים קלאוויר ה' שול עו"ט ש.
בילעטען צו בעקומען אין סעקעטאריאט.

איהר האט געזעהען דאלאדעס דעל ריט
אין תחית הממים, זעהט זי אינעם און
ראטמאנא—היינט קינא גאוויר

עם ווערן געזוכט

א ס ו ב י ע ק מ

איז געשעפט פון דער

Firma D. Berkowicz
Częstochowa, Kościuszki 45.

UŻYWAJ GRANULKI RUSSYANA!!

ZNANY
NIEZMÓWNY SPODEK
OD
**KASZLU
DUSZNOŚCI I CHRYPKI**

WYSTĄPIŁ W ROLI: **DR J. KOWALSKI** WARSZAWA

FARMACJA POLSKA

(צו דער קרן-היסוד" אקציע אין טשענסטאָלאָוו).

גלגל און א גלגל עליה.

אין נקומטן איז צו אונז דין ארץ
ישראל-רעלענאציע אין די פאסיגע צו
דעם צוזעק מען, און דרמטן אין חגיגה
פון אונזער נאציאנאלען ענדערע יום-
טוב, הען מיר פערערן דעם ענדערע
פון אונזערע אטטאלע נגורום, דן
חשמונאים, העלע האפן מיט מסת-
רע-נפש, ביזן לעצטען טרמטען בלום
געקעמט פאר ארץ-ישראל, די מען
העלע דערמאנען אונז אז מיר פונען
זוויי אונזערע העלדען אין יענע
צעמען קעמפן מיט אונזערע לעצטע
בוהיט פארן אלט-נעם לענד, און
אויב מיר טהון דאס נישט זוויי מן זין
דאפאלט מיט פער און שער, אויב
מיר פערניסען נישט אונזער שרד אין
בלום פאר אונזער לענד, וועלן מיר
אויפגעפערט מיט אונזער נעלד, מיט
אונזערע ענגעשטאנדען נאציאנעלע-יום-
העלען די יענע העלע אהען חיי-
טער פערמוצען דעם חשמונאים-קאמף
אויף די העלדע פון ארץ-ישראל, העל-
כע האלפען קעמט און ווערע הענד
דעם פער, דעם אקער-אויפן און מיט
דער גרעסטער ענדערע קראפערען זין
האט מעה אין האט גרעסטער שטחים
פערען פארן יודישען פאלק, און זין
שטעלן און ביזען א צוקונפט פאר אונז
און אונזערע קינדער.

[illegible]

אינזט איז אמת די ציט א שלעכ-
טע, די ראנות פרנסה זענען אוועקגהוי-
ער גרויס, דו קען - מעגליכע לעסטען
דרייזען דעם דורכשניטליכען יודישען
מאטריקאנט און פאר, עבער פאר
איז פיל אונז קען ציעשעל נישט אז
קען שום יוד, האט האט נאר דו קען-
ליכקעט העט ווי נישט אבזונען פון
ימן פוסהילף אין דער דאוונגד - וא-
געל-אקציע און אלע העלען מיר מיט
צעניסערענג אויסרוען:
סיר ערפולען אונזער שליסט!
י. פ.

די „קרן-ה'סוד" אקציע.

צח"ח. וועקענטליכע אקציע פאר ארץ-ישראל אין אונזער שטאָדט.

די צענטראלע פון קרן-היסוד פאר
הוילען האט פראקלאמירט אין פאשע-
סטאטאס א צווייטע העכענמלכע אקציע
למטות דעם אויסצוי פון ארץ-
שראל.

[illegible]

אויף דער פערזאנלעכער אידן געזעצט
געמאכט א קאפיטעל, האט האט דא
שיינענדיג ארויסגעברענגט דא פאר-
רעכטונגס-ערשטען, און געשטעלט, פון
דא פאלקנדיג הי"ח: ט. ווערשטען
(פארזעצער), דא י. היינשטיין,
דא. ש. ווארבער, נ. פרידמאן און דא
י. ש. (פארזעצער).

נעכסט 7 שטונדן אין אהער און

4 סוחרים, האנדרערקער און קליין:
הענדלער, געדענקט וונטאג צו
שטימען פאר'ן נומער

ODDZIAŁY:
w BYDGOSZCZY, Jagiellońska 60 t. 661
ŁÓDŹ, Piotrkowska 18, tel. 9-53
POZNANIU, Św. Marcina 15, tel. 3797
KRAKOWIE, Rynek Główny 16 tel. 3703
RÓWNEM, 3-go Maja 67.

**Reprezentacje
inspektoraty
i agentury**

we wszystkich znaczniejszych
miejscowościach Rzeczypospolitej

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ

„EUROPA” Sp. w WARSZAWIE

Królewska № 18
(dom własny)

מאמט בעקאנט אלע איהרע פערזוכערטע דאס אויף דער אלגעמינער פערזאנלונג פון די אקציאנערען דעם 24 מאי 1928 איז בעשלאסען נאכאנען אויסצואהלען די פערזוכערטע

20% די ווידענד

לויט דעם § 55 פון סטאטוט פון דער נעקעלשאפט און § 8 פון די אלגעמינע פערזוכערונגס-בעדינגונגען בעקומטן דוידענד טלע פערזוכערטע, וועלכע צאהלען איין ווערע פרעמיעס פאר דאס פערטע יאהר אין וועטער.

2 538.926 27	דער גרונד-און רעזערוו-קאפיטאל בעטרעטט:
70.000.000. —	דער פערזוכערונגס-פארטעל בעטרעטט העכער:
2.936.741.79	די פרעמיען-אמנעהאלונגען פון דעמאלט יאהר בעטרעטט:

פון אספאדט — צו ברוק פון
שטיינער אין הארץ-קלעזלסד.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם פאלט-ברוק, האט דערם צו אונז אין שטאדט לעצטענ'ס אייגענ-אָרדענע, גיבען פאר דעם איי-טערעסאמען און כטראקטערס-מושען שריטקעל פאר דער לא-דער, פראדירט, זענען די שער-לוכע זענען פארן שטאטל-ברוק און דא אזוי און די נעמען איר-פאמישע שטערס, שטאכט מען איבערצוגעדערן דעם שטאטל-ברוק אויף ברוק פארן שטייגער געדער האלץ.

פאר האלדעס אז די אויסווארג-נען פאר דעם שריטקעל דערפאר אונז שטענענדיג שטער אענאוו-אין צוזאמענהאנג מיט דעם פאלט-ברוק, האט דערם צו אונז אין שטאדט לעצטענ'ס אייגענ-אָרדענע, גיבען פאר דעם איי-טערעסאמען און כטראקטערס-מושען שריטקעל פאר דער לא-דער, פראדירט, זענען די שער-לוכע זענען פארן שטאטל-ברוק און דא אזוי און די נעמען איר-פאמישע שטערס, שטאכט מען איבערצוגעדערן דעם שטאטל-ברוק אויף ברוק פארן שטייגער געדער האלץ.

ב' אונז האלט מען נאך ביים אלף
 פערער בעסער געוואלט: מען נעמט צו-
 רוק מ'ן ב' צו א' רט, אין טשענס-
 טאכט, שאפט מען אפ די אמפולומא-
 ריעס אין פערשורדענע פעלדן פון
 שטארט און מען שאפט אין צענטרא-
 לע און א פערשורדענע הינקלע פון
 שטארט, האווען פילע, וואגט די האט
 האווען 6—7 קילאמעטער וועט דער-
 מון העלפן מווען אהין געהן.
 און וואגט האט איהר היילט, מען די
 געביידע ווען די שטענפטע אין ארץ-
 פא, מען וו בעוועזן די גרעסטע גע-
 פערעליכקייטען האט. וו דער רעם
 ארבעטער אנשטאט וועזן — ברענגען
 ארבעט.

עס העסט גענוג זמן צו ברענגען אים-
נינע ביזשעלעך פונ'ם לעבן און
אחר העסט נור איבערזעהן אז עס
העסט זיך ערגער מיט דער געזונט און
דו אנטלאסט אריבער ון פרוהער מיט
דו אנטלאסט אריבער און און דער גע-
בייד.

(1) אַנאַרשטער העט זאיינס אין
זאמאדע, נאדורשטענע דערער הארשא-
הער העט דארהען אפניגע אינשערן-
בונדן העט דאס איהם קעסטען א
שעה-צעה ברוי נעהן, דאס וועלכע איז
נעהן נום דעקסטער דערער דענטסט.
(2) א קינד האט ליפט אויף ראכט-
אסע (ענלישע קראנקהיט) און דאן
א גענצען אינשער טאג-ענלישע קראנק-
געסטראהלינגן העט די מוטער דא-
סען נעהן מיט איהם פון עס הארשא-
הער דערער זאמאדע בוי סטארטעם.
איד רעכען, דאס די פראגע איז
קלאר, די גענערע איז געקעטעם פאר
דער לעמונג פון דער קראנקען-קאסע,
רעצט העט אלץ ווען קאנצענטרירט;
פארן ארבעטער אפער (ארבעטער
אויפן און קויפטלעך זאיינען דאן
אין די אייגענערסטע גענערען)-
אונגעקעטעם.

די לערנאלסטונג פון דער קראנקען-
 קאסע דארף דעריבער אויסגעשטערט
 ווערן מיטצולווען די אמבולאנסער
 יעס אזוי די בעסטע-האלטונגען אין א-
 דערע ענטפערן פון שטערט,
 דען די קראנקען-קאסע דארף רינגען
 די אנגעקומענע פנים "ארגומענט" און
 נישט דעקלערירן.

A vintage advertisement for Zenith pocket watches. The central illustration shows a pocket watch with a cat perched on its base. The watch face is visible, showing numbers 1 through 12 and the brand name 'ZENITH' at the top. The cat is depicted in a stylized, dark silhouette with a white patch on its chest. Below the illustration, the word 'ZENITH' is printed in large, bold, serif capital letters. Underneath that, the phrase 'TO SZCZYT PRECYZJI' is written in a smaller, bold, sans-serif font.

[illegible]

שפסעץ האט איהר העיגן ציורן נע-
 מ ב' די פערשורענע וועהלען צו
 שפאט-ראפער, שפסען און שפאט-
 האט איהר א נעץ צוה וואהלען
 די קראנקע קאפ, האט דאס און
 יום, העל איה איהר ציילענדיג.
 און נאך פוילען זענען שפעהאנען
 אנקען-קאפ, דאס שפעה איהר
 ד שפעהא. שפעה איהר שפעה
 מ'ן קאפ, דאס צו איהר שפעה דער-
 א איהר און שפעה האט געשפעה
 וועל און וועל, שפעה וועל און וועל
 בען און געלוקער, באשר שפעה שפעה
 קאפ א דאס שפעה שפעה שפעה
 וועל איהר, דאס דאס שפעה שפעה
 וועל איהר, דאס דאס שפעה שפעה
 קאפ און געשפעה שפעה שפעה
 קאפ געשפעה האט שפעה שפעה

די בערלינער שטאטס-פערזאנלעכע
 און לעצטענס נישט קיין קליינע וועגן.
 בעהזעס איז דא נאכעם שטאט
 שטאטס-רעזערווירט און נאכעם
 און בעסערע שטאטס-רעזערווירט
 און בעסערע שטאטס-רעזערווירט

לעצמנים שבער. דען פון די גא-
נען זענען פערשטאונדען די האגענ'ס
פערשערס און די איינפא-
רעטע פערשטאונדען דאס דער
פערשטאונדען.

[illegible]

די גראניט קלעצלעך האבן ווערע
ווערן, עס איז א "חילוק" ברוב,
ער מיטן סטעטן מען די העלמונג
הענגט בעסערע שטן אומ'ס האלט
די ארגומנטאציע, העל די גומפער
דער אהערען ווער שטיל, דאס
לעצט איז אויך שוין די האלץ-קלעצ-
ד, העל איז די די-פיהרונג ציטען
געוועהרען עכלעך ווערן אויך
ס'סאל האט די שטארקע ס. ס. ס.
י גיט געהאלט ארגומנטירען מיט
ערע ווערען חברים און געמאנען
יין, און די ווערען ארגומנטירען-
ס האט מען אלע געפילט און
האט. מען האט 2 פיליטען ליסטעס
די געפילט גאר יענע האט מען
סוף דאך געמאכט, נאר אויך פאר
געפילט ווערען ליסטעס...

אם אין אדרונג, צו די קרשע
האלען האבען זיך אלע ארבעטס-גע-
ר פארמינגט אויף אים לופטע און
זעהלען זענען אינגאנצען נישט
רגעקומען, דאס טעל איז ע

מראנמ.
און נישטן בלויז אויף דער מוילע-
ך נאם, גאר אמילו אויף דער יודו-
גר נאם. חשם האט א שם-פער אה-
ת, איבערהויפט אונזער שטערט,
און האט א פאטערנע דרויף, און
דן צושטוימערט און עס געהן אין
מען אפנע פון א סווארעם אנדער-
נעמן און אונדזערקער מוט א פאל
דן פלעגהערלער (אלעז 8) און

מיר לעבען איצט אינטער דעם מול
 וואנען. אונזערל טראנסען. נרוי-
 הווענעם שטעלען זי ויר אנפ-
 גען. און פארק — מאראנען. ביי
 בעל-הבית'סעס אין די קונסטלעך —
 וואנען. ביי די אראבער אונף די
 וועלד — פארטאנען. הכלל, עס
 אראנצט זיך איבערעל. עס נעהט א
 דעך, א לעבעדיגע, א פרעגליכע,
 און און האנד ביי איהם א שטראנץ
 פון קאנקורירט מיט זיין קעס און
 פאר ניוס. די לופט איז שול מיט
 וואנען.

— מוֹרֵנִי עֵסֶס, מִרְאֵנִי עֵסֶס... —
יֵשׁ אֵין מִרְאֵנִי עֵסֶס מִיֵּן אֵין הַיֵּסֶס
5.

איתם ענטפערט א דינע פרויען-
זאמע:
— תפוחי-זהב, תפוחי זהב...

— אראנו'עם, אראנו'עם... שריט א
פראגער יוד מיט א, לבו, גרונט
טומע.

און עס צומישען זיך דו קילוח, ופ
גיסען זיך איבערשט, און עס דוכט
— דו גאנצע העלט הערט ויך צו
ט מעכטונען בת-קול :
— מא—ראן—צו...

און אז די מליכט אין דעם פער-
ווינטערן אויטאמאטאלי איבער די
טעג בלייבט פון עסס הערן און
זעה — הינקען ריר דאס פון צו-
פון די גרויסע בלעמלעך אראנזשע-
נלעך. עס האט זיך געהווען אז-
און נאך און נאך, חט שמערן אויס
טעל און אנהייב נעמט, זי ליטען
נאך — און פארגעט, פון הינטער,
די וועטען, און די אייגענעמעסערס
אקען די פולע הייליגע סקריפטען,
די אויסען נאך א היימען שוילען
די אראנזשע-גרויסע בלעם אונטער זי-
נע שטערחלען פון דער ארץ-
דאלינגער הינטער-וין.

זיין די פרידסם איז לעצערונג. עס
באט, עס ווייטט. די גרויסע געשטא-
מאטענע טאראנען הערן אראפ-
נימען און בוים, אומפילט אויף פער-
דענע סארטע, געפאסט און הייל-
רנע קאמפלעך און הערען מרעט.

עוונדערעך לוסטן פון קלענהענדלער
ראפן אלטער נאך 13.
אין בין נישט אויסן ווי שרייב-
שען און ווערע ענינים, אער פון
פירע און גערעכט, אפנס חסם און
ר, וו עס קומען פאר וועלען צום
פון דער קראנקען קאפ, מלא
ווייניג ארבעטער האבען נישט
ר העמען צו שטייען, במהרה
מ וו רי פיס אונטערנעהאפט, און
נאכער מורא, און ווי ווייניג אר-
פגעבער פערשטעלען אויך נישט
פאר א בעדעיונג עס האט פאר
ווי קראנקען קאפ, וו דאס און
קראנקען קאפ און אויך פער-
ע ספעציעל ווייניג ענינים האט מען
עטהעלען אויף שרנס און טריט.

ליום חן איך הער און ווען האט
וורדען בעפאלקערונג חגיגה פער-
שנדיג פאר די האהלען. פיר און
פונקטענען צו רעדן פונעם צעהנדלי-
ג ארגענט-געבער זענען דער פא-
און אלע האבען עס מבלע-
בט, דערנעבן חיל איך און אונז-
רקאטן מאכען, און אלע, עס די
אנש נומער 4, עס די ליסטע נומער
אז איהר וועלט איינפאל צו-
ארגענטען, די צייט איז קורץ,

ניסמ ויך פון מאטער דערשט שפעטער
פערשערט דורך די אויטא'ס און
פערשטאמט די גלייטשונקסט, און אז
עס און אונטערגלייך שוויט די פלייס-
קייט בצוועהונקען.

דער אומשטאנד פון דעם ארטיקל גיט צו:
מיט די בערלינער ערפארהונגען
ארבעטן זיך פערזענלעך די קאמונאלע
פערזענלעכע און אונזערע גרעסערע
שטעטער, דעלעקטאטעס, פארשטאנדען
צו אסאמלירען און צו פארקויפן, צו
אין נישט גלעבער צו געבן א קאסע-
קע-ברוק אדער יעצט צו אסאמלירען
און און א פאר יאהר ארום צו שרייען.
פון אונז און די אומפא - בעהענגונג
גאנץ אין די חילקען אבער מען וועט
פאר און אין קורצע וועט ווען עס
א רעקאמאנדאציע.

1 פוחרים, קל־נהענדלעך, הויז-
1 בעזיצער שטימט פאר נומער

פִּין ת. ד. שארפמאן, ירושלים.

[illegible]

און איינע דין זאגט: הענגען טרעם נאך
 שטענדיג, טרעם צום טרעם, מיט א הייד-
 געפירטעם קאפ, דער נאך. ער ווילט
 זיין פערטעם מיליטעריש; מין וועט
 געזען וועטן הענגען זייערע שטערן
 געקלאמערט קעמלעך, און זע ווי
 געהאלטען. הענגען קעמלעך און דינעם
 געזאגט, די טעגער טאג מין דעם
 געזאגטן טעגער טאג דעם קעמלעך
 געזאגטעם צוון, דער נאך מיליטעריש
 נאך היט, מיליטעריש.
 — האט נאך — וועט זיין געזען
 האלטען — איך בין דער נאך טאג
 דער.

און גאנצ'דיג, לאנגנוס, שטעל ער
העקעטש די פיס און זעט האָר ווען
זענע וועטער צום ים. ראָט אין האַ-
פּען, קעכט אַ שניף, זי האַרט נעץ-
דינג אויף דער ליבער זיסער טשאַ.

און עפס א מן. חילול קודש
ציהלס יוד, ווען דו זעהסט, א גרוי-
סער שטערקערן אויסש אטלס יוד, ענ-
קעזענעם פילץ שטערקען, וועט איה
די גרוערע, היסט קעסעלעך. ווען ער-
שט, ווען שטערקערן ערשטעניגרייך,
ען וועט פארשן ארעט א דעמאנס
אין דער גאנצער מוח הארעמאנע.

אָבער, ווי עס שטאַמט, קען מען פֿינ-
דעם גורל נישט אנשלוסען. אָס און
אין אונז פֿאָגעשייפֿען פֿון שטח ימי
צראַצות, אז דער גמל זאל אָבערשטען
עס העט פֿאַר דעם לאַר, די קעגל-
שפּיל — פֿאַר דעם רעספּעקט און די
אָפּען פֿאַר דעם טראַנספֿאר, געוועזען
גלענצען אָפּען געוועזען.

און דאס פון אירד ווען אפנים א
זענען — וועלכע אפנים אפראנצן,
און אפראנצן אפנים אפראנצן.
און אפראנצן אפנים אפראנצן.

המבצע הזה האם נאך ציטע חתום
הערשטאג און פארנען שבת, חשורו די
האדלען קומען פאר וונטאג דעם 9טן,
אלען אלע געהן צו די האדלען.

בעזונתם הענר איך זיך צי מיטן
לעזער, אז אזוי ווי זי שטענען פאר א
האנט יאר צוטרען און לעזער. מן
האט געהערט און געזעהן "וועלן זי
זיך שוין דאס מאל שטענען ווער צו-

הרייען און ס'ווייזט, אז אויב שוין
אלץ העלפז האבען זעהל רעכט, און
זעהל רעכט האבען די טעג, האט
זאגאלען נאך פאר ווערע אריינסער
זען די טראנקען-מאסע, מען וויל
זען מען האלט נאך א משה, העט
זיכס נאך די ווי זעהלען, העט אנה
זעהן א גרויסע ערד, א נעשטערניק
עולה נעמען ווישען בלע.

[illegible]

1950

1 יודעון נוצט אויס אייער וואהל-
רעכט און שטימט זונטאג דעם
9-טען דעצעמבער פאר נוסער

ODCISKI
ZGRUBIŁA JĄ
USUWA REZOLUTY BEZPOWROTNE
BRZODAWKI
KLAWIOL
AP. KOWALSKA
WAT. 1000

הי סיר האנצן נעמלערען אפדערט
זיין דער האנדלער-קלוב א גרויס-
וועג חנוכה-קאצערט.
דער קאנצערט קומט פאר מאנאט
עס 10-סטען ד'ת' זיין וואל פון דער
דינסטיג.

אין קאנצערט נעמען שטימל דער
קריתסתער און בעליבסטער שפערט.
זיין הי יוקף באראש, העלכער העם
יומסטרען פינאנציאלע תפילות אין

פרישטע און שבת קומען 8ער טאג
ינגען נעמלירעם די האהלען צו דער
יאנקען-קיסע.
טוי פרייעס און דער פרייעס-
ער האהל-קסטעס א גרויסען האהל
מיטנע שבת דעם 8 ר.ה. 7 הענד
יון לעקל פון סיחיים פרייעס. הא

najlepsze - na desce
 i nieogodę
 kalosze

GENTLEMAN

מקצאטער
"אדעאן"
 אלעז 27.
 זעטער טאגס 9-15 שעהנר.
 נעוועהגליכע פרייען.

פֿרעגראם פֿון פֿרעטאג ד. 7 פֿון זונטאג ד. 9 ד. ח.
 די לענג נישט געוועזענע
 — רעפערענצ —
ליא דע פומי
GRZESZNICA
 דראמאטישע קענעלענגע הענט א רנע פֿון תאודא און אַרענעוועזשייט אין 8 גרויסע אקטן

MOULIN ROUGE

מאמער פון פרייטאג דעם 7טן אויגוסט.
נארו אלץ 43.
 לעצטער פרייטאג 9.45 טאג.

קונסטשערק זענען העלענע ס'רעדט די גאנצע העלט.
 פילם פון עמאציע און שטארקע איינדרוק
 אין דער חיים-רעל: דן פרוי חם פערלענדט מיט תי
 שטענעם קערפער און רעאליזירטע קענענדיג — דעם

R A M O N A — BIAŁY ORZEŁ
 דראמא פון ליבע און שטערנליכקייט.
 טרענערען און נעמען אין דער אידישע פון ליבע. — טראגעדיע פון נישט אויסגעשענער טאנה און חילדער ליבע.

DOLORES DEL RIO